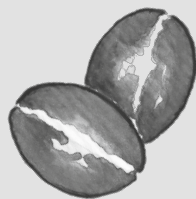

Michał Legan OSPPE

Duchowe espresso

czyli
kilka słów o Słowie.
Rozważania
na każdy dzień

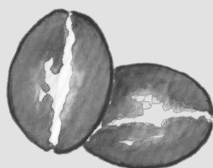
„Jak dobrze,
że Bóg codziennie
obdarowuje nas
swoim słowem”.

Michał Legan OSPPE

ROZWAŻANIA

Spotkanie, które odmienia

*Pasterze wrócili, chwaląc i wystawiając Boga
za wszystko, co usłyszeli i zobaczyli. (Łk 2,20)*

W ewangelii bardzo często pojawia się motyw powrotu ze spotkania z Jezusem. Jest ono równie ważne jak pielgrzymowanie do Niego. Benedykt XVI zwrócił kiedyś uwagę na to, że czas przeżyty z Panem zmienia człowieka, sprawia, że droga, którą odbywa on już po zetknięciu się z Nim, jest zupełnie inna niż ta, która do tej chwili prowadziła. Tak też było z pasterzami, którzy szli, żeby się zdziwić, żeby przeżyć przygodę albo doświadczyć czegoś, czego do tej pory nie doznali. Wracają jednak skoncentrowani nie na sobie, nie na własnych oczekiwaniach, ale na tym, czego Bóg dokonał w ich życiu; zdążają do swoich domów, chwaląc Pana. Może tak trzeba potraktować kolejny dzień, miesiąc czy rok życia? Może trzeba pomyśleć: niech to będzie czas, w którym będę pielgrzymował tak, jak pielgrzymuje się po spotkaniu z Jezusem Chrystusem. Odmieniony, żyjący w bliskości dobrego Boga.

Pozwól się zaskoczyć Bogu i ludziom. Może zachwyci cię to, co do tej pory było oczywiste i zwyczajne, czego nie dostrzegałeś, do czego zdążyłeś się już przyzwyczaić?

Wyzwalająca myśl

*Wyznał wówczas, niczego nie ukrywając:
„Nie jestem Chrystusem”. (J 1,20)*

To bardzo wyzwalająca myśl: nie jestem wybawcą, nie jestem Chrystusem, nie ze wszystkim muszę sobie poradzić. To nie ode mnie zależy, co się stanie z ludźmi wokół mnie, ze światem, z moją ojczyzną. Nie wszystko jest w moich dłoniach. Mam Zbawiciela, którym jest Jezus. Ja nim nie jestem, bo mam swoje ograniczenia, słabości i dość znikomy wpływ na rzeczywistość. Staram się oddziaływać na świat wokół mnie, ale tego świata nie zbawię – może to zrobić tylko On, Jezus Chrystus. Święty Jan Chrzciciel wiedział, że tak jest, że to nie on zaprowadzi ludzi do Boga, że nie on da ludziom niebo. Nawet gdyby bardzo chciał, nie miał tej mocy, nie miał w sobie tej siły. Ta myśl go jednak nie przygnębiała. Przeciwnie – znalazł pokój serca w świadomości, że za nim idzie większy od niego, Baranek Boży, Odkupiciel.

Czy masz odwagę poznać prawdę o sobie tak jak św. Jan, który znał swoją tożsamość? Syn Elżbiety i Zachariasza wiedział, kim jest, a kim nie jest, i przyjmował to ze spokojem, pogodą ducha. A ty?

Byśmy byli tam, gdzie On

*Ojcie, pragnę, aby ci, których Mi powierzyłeś,
byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem. (J 17,24)*

Mój współbrat opowiadał mi kiedyś, w jaki sposób zrozumiał, czym jest miłość. Poszedł pewnego razu do domu dwóch młodych ludzi – bliźniaków, którzy byli niepełnosprawni, od urodzenia cierpieli na ciężką chorobę genetyczną. Spędził z nimi trochę czasu, a kiedy wychodził, usłyszał od nich takie słowa: „Dziękujemy ci, że nas nie katechizowałeś, nie nawracałeś, że niewiele nam mówiłeś. Dziękujemy ci za to, że byłeś”. Tak – miłość jest obecnością. Najpiękniejsza definicja miłości to właśnie obecność. Jezus mówi, że najbardziej pragnie, byśmy byli tam, gdzie On. Postanowił, że zawsze będzie przy nas, bo prawdziwa miłość, miłość największa, to najintensywniejsza i jednocześnie prosta obecność.

Postaraj się spędzić dziś trochę czasu z kimś, z kim dawno się nie widziałeś, z kim długo nie rozmawiałeś. Podaruj konkretny znak pamięci, podaruj obecność. W nich kryje się miłość.

Uświęcać obecnością

Pospiesz się, bo dziś muszę zatrzymać się w twoim domu. (Łk 19,5)

Myslimy o Jezusie jako o postaci, którą nam przedstawiano na obrazach, o kimś ukazanym na złotym tle, w pięknej szacie, o kimś, kto ma dostojne, pełne powagi oblicze. Zapominamy, że Jezus był również człowiekiem pełnym prostoty, ubogim, a także bezdomnym, który co wieczór musiał zastanowić się, gdzie położy swoją głowę, który potrzebował innych, ich zmiłowania i tego, by się nad Nim wzruszyć, żeby Go potraktować po ludzku. Był kimś, kto świadomie zrezygnował z osiadłego stylu życia, ze swojego stałego miejsca na ziemi. Czerpał radość i przyjemność z tego, że mógł iść do przyjaciół i do wrogów, do nawróconych i do tych, których nawrócić Mu się nie udało. Tyle chwil spędzonych na gościnnych posłaniach, pośród obcych sobie ludzi... Trudne życie, ale ta Jezusowa pielgrzymka była jednocześnie święta, bo On swoją obecnością uświęcał kolejne domostwa i rodziny. Wielki, piękny Jezus z ikon i obrazów to jednocześnie Jezus mały, słaby, głodny i proszący o pomoc.

Czy spotkania z innymi są dla ciebie okazją, by podarować obecność, by podzielić się dobrem i miłością, Bogiem?

Wzrastanie w wierze

*Miałbym wam jeszcze dużo do powiedzenia,
lecz teraz nie jesteście w stanie tego udźwignąć.
(J 16,12)*

Jezus jest realistą i traktuje naszą wiarę jak proces. On wie, że składa się ona z niewielkich odcinków, które jesteśmy w stanie stopniowo przemierzyć. Rozumie, że wiara jest dla nas czymś wymagającym, że na obecnym etapie pielgrzymki życia nie zawsze i nie wszystko jesteśmy w stanie przyjąć i zrozumieć. Wie, że prawdę trzeba nam podawać z ogromną delikatnością, małymi kęsami, że trzeba dostosować program wzrastania w wierze do naszych możliwości. Jezus jest największym ze wszystkich nauczycieli, który doskonale rozumie swoich uczniów, bo sam jest jednym z nas i doświadczył tego, że być człowiekiem, to znaczy być nieustannie w procesie tworzenia swojego życia, w procesie, który trwa, który bywa trudny. Daje nam tylko tyle, ile tu i teraz jesteśmy w stanie przyjąć i strawić.

Bez względu na to, czy uczęszczasz jeszcze do szkoły, czy już dawno opuściłeś mury edukacyjnych placówek, pozwól Jezusowi stać się twoim nauczycielem – przewodnikiem i przyjacielem na drodze do zdobycia dobra. Niech będzie On wychowawcą twojej duszy.

Największe pragnienie Boga

*Panie, czy tylko nieliczni będą zbawieni?
(Łk 13,23)*

Powyższe pytanie Jezusa również dzisiaj wzbudza wielkie kontrowersje. Wystarczy spojrzeć na dyskusje teologów, ale także na wymianę zdań na internetowych forach czy w mediach społecznościowych, by zobaczyć, że katolicy kłócą się z katolikami o to, czy piekło będzie puste, czy pełne. Jezus mówi o ciasnej bramie, ale jednocześnie o bramie, która co prawda nie jest szeroka, lecz ciągle otwarta – i to jest słowo wielkiej nadziei. Być katolikiem oznacza pragnąć, by wszyscy kochali Boga. Być katolikiem to mieć nadzieję, że wszyscy będą zbawieni, że dusze małe i pokorne przecisną się przez wąską bramę, a dusze pokiereshowane grzechem dzięki łasce Bożej i pokucie będą mogły stać się małe, akurat takie, by zmieścić się w niebie. Największym pragnieniem Boga jest zbawienie wszystkich. Bardzo ufam, że to marzenie Boga się zrealizuje. O to się modłę.

Błogosławiona Maria Celeste Crostarosa pisała, że dusza, którą inspiruje Duch Święty, „nie zaniedba żadnego środka ani żadnej możliwości, aby Bóg był kochany przez wszystkich. Co więcej, chciałaby, aby wszystkie serca płonęły taką samą miłością. Taki człowiek raduje się dobrem innych tak jak swoim własnym, podobnie jak święci w niebie cieszą się nawzajem swoim dobrem, każdy szczęściem drugiego, doświadczając przy tym chwały Bożego pokoju”. Czy jest w tobie podobne pragnienie, by wszyscy byli blisko Boga? Czy raczej wolisz,

by doświadczali Jego bliskości tylko niektórzy – wybrani?
Może to dobry dzień na to, by poszerzyć serce na siostry
i braci. Może to dobry czas, żeby na nowo uświadomić
sobie, że relacja z Bogiem i płynąca z niej radość nie są
przywilejem wybrańców.

Dobre drzewo

*Panie, pozostaw je jeszcze na rok.
Ja okopię je i obłożę nawozem. (Łk 13,8)*

Drzewo figowe potrafi dać swojemu właścicielowi wiele szczęścia, gdy przynosi piękne i smaczne owoce. Kiedy jednak nie obradza, to wyjaławia ziemię, w której rośnie. A właściciel, który jest niecierpliwy (bo serce Boga jest niecierpliwe), pragnie, byśmy owocowali. On czuje, że jest jeszcze nadzieja w tym, że się drzewo okopie i obłoży nawozem. Nawóz oznacza to, co w naszym życiu najbardziej niemiłe: doświadczenia, których chcielibyśmy uniknąć, a które czasami są niezbędne, byśmy odkryli, że mamy w sobie Boży potencjał, by wydać dobry owoc. Jest więc nadzieja – nawet w tym, co w naszym życiu trudne – bo przez to Bóg przychodzi, by zatroszczyć się o to, co nie owocuje. On ciągle ma nadzieję.

Wypisz owoce, które wydaje twoje serce, a obok te sprawy, które trzeba w tobie jeszcze obłożyć nawozem:

•	• .....
•	• .....
•	• .....
•	• .....

Przyznać się do Jezusa

*Kto się przyzna do Mnie przed ludźmi,
do tego i Ja się przyznam przed moim Ojcem.
(Mt 10,32)*

Zyjemy w świecie, w którym słowa bardzo się zdewaluowały. Jedno się mówi, drugie się myśli, a trzecie się robi. Słowa już prawie nic nie znaczą. Tymczasem okazuje się, że dla Jezusa nasze słowa mają znaczenie fundamentalne. Przyznać się do Niego to osiągnąć bardzo konkretny skutek na wieczność. To naśladować Boga, który gdy mówi, to stwarza. Jego słowo (hebr. *dabar* – דָּבָר) ma konkretne, widzialne efekty. Gdy Bóg w Księdze Rodzaju wypowiedział: „niech się stanie”, to rzecz, o której mówił, stawała się, działa się. Bóg mówi to, co robi; czyni to, co mówi. My też stwarzamy sobie przyszłość, naszą wieczność, wypowiadając konkretne słowa, takie jak chociażby: „Wierzę w Ciebie, Jezu”; „W Tobie, Jezu, pokładam nadzieję”.

Jakie są twoje słowa? Budują czy burzą? Tworzą czy niszczą? Wspierają czy przeszkadzają?

Przezorni czy mądrzy?

*Głupcze, tej nocy życie ci będzie odebrane.
Komu więc przypadnie to, co przygotowałeś?
(Łk 12,20)*

To jest odpowiedź Jezusa na zachowanie człowieka, który postanowił wybudować spichlerze i zgromadzić w nich swoje bogactwo. To zadziwiające, dlatego że gdy w Starym Testamencie Józef Egipski postąpił podobnie, został pochwalony za przezorność. Jest jednak różnica między tym, co uczynił Józef, a tym, co zrobił ów człowiek z przypowieści. Ten drugi postanowił wpierv zgromadzić bogactwa, a potem jeść, pić i bawić się dobrze do końca życia. Józef działał z miłości do swoich braci i na polecenie Boga, a człowiek z opowieści Jezusa postąpił tak z myślą o sobie, próbując wejść w buty Pana Boga i zorganizować sobie przyszłość. Chciał być sam dla siebie panem. Jest zatem wielka różnica między tymi dwiema postaciami.

Co gromadzisz? I po co? By służyć i dzielić pomiędzy braci? A może tylko na swój użytek i na swoje potrzeby?

Życiowe detale

*Lecz biada wam, faryzeusze, gdyż dajecie
dziesięcinę z mięty, ruty i każdego ziela, a pomijacie
sprawiedliwość i miłość Bożą. (Łk 11,42)*

Zyjemy w świecie szczegółów, tabelek, wielu miejsc po przecinkach. W rzeczywistości, w której zwraca się uwagę na detale, na drobnostki, na rzeczy trzeciorzędne, takie jak pieczętka, podpis, dokument... Koncentrujemy się na tym, jak ktoś się wobec nas wyrazi i czy zrobi to z wystarczającym szacunkiem, jak nas przyjmie, co będzie na stole, gdy nas zaprosi etc. Skupiamy się na rzeczach marginalnych, a zapominamy o fundamentalnych, którymi są: miłość, pokój oraz relacje z Bogiem i ludźmi. Próbujemy przypudrować rzeczywistość tymi marginaliami i zaspokoić swoją potrzebę piękna i dobra, która nigdy zaspokojona byle czym nie będzie.

Wróć do Jezusa Chrystusa, do żywej wiary, do czytania ewangelii, przyjmowania Eucharystii. I postaraj się nie skupiać się na rzeczach nieważnych. Pan wskaże ci te, którym warto dać swój czas, zaangażowanie, serce.

Drobnostki

*Mówił więc: Do czego podobne jest królestwo Boże?
Z czym je porównam? (Łk 13,18)*

Jezus, odpowiadając na powyższe pytanie o Królestwo, kreśli przed nami dwa obrazy: ziarna i zakwasu. Obydwa podobne są w tym, że opowiadają o czymś bardzo małym, na pierwszy rzut oka nieistotnym, co jednak bardzo rokuje na przyszłość. Dziś malutkie ziarenko, kropla zakwasu, a jutro z tego „nic” zrodzi się coś wielkiego i ważnego. Jezus przypomina o wartości rzeczy małych, na pozór niezna- czących, które mogą stać się czymś wspaniałym i świętym.

Święta s. Faustyna mówiła, że „Wielka miłość rzeczy małe umie zmieniać na rzeczy wielkie i tylko miłość nadaje czynom naszym wartość” (Dz. 302). Zrób dzisiaj to, co małe i monotonne w wielkim stylu, czyli z miłością.

Przekazywać Ewangelię

*Potem Pan wyznaczył innym siedemdziesięciu dwóch i wysłał ich po dwóch przed sobą do każdego miasta i miejscowości, dokąd sam zamierzał się udać.
(Łk 10,1)*

Gdy Pan wyznaczył siedemdziesięciu dwóch, udzielił im kilku wskazówek i rad. Pierwsza dotyczyła tego, by nikogo w drodze nie pozdrawiali. Jezus wiedział, że pozdrowienia mogły oznaczać długą przerwę w drodze, a także gościnę i czasochłonne wzajemne oznaki szacunku. To mogło sprawić, że posłańcy koncentrowaliby się bardziej na ludziach niż na swojej misji głoszenia. Druga sugestia dotyczyła tego, by nie przechodzili z domu do domu, być może z domu biedniejszego do bogatszego, by tym samym nie szukali swojej wygody. Obydwie te instrukcje, choć zakorzenione w zwyczajach starożytnego Wschodu, są bardzo aktualne także dzisiaj. Mniej szukania własnej korzyści i wygody, mniej zainteresowania i zabiegania o docenienie ze strony ludzi, a więcej troski o to, by przekazać im Ewangelię.

Wczytaj się w słowa papieża Franciszka, który przypomina, że „Troska o sposoby przepowiadania stanowi również postawę głęboko duchową. Oznacza odpowiedzieć na miłość Boga, poświęcając się ze wszystkimi naszymi zdolnościami i naszą kreatywnością powierzonej nam przez Niego misji. Jest to także wyborne ćwiczenie w miłości bliźniego, ponieważ nie chcemy ofiarować innym czegoś o niewielkiej wartości. Na przykład w Biblii

Wypisz swoje pomysły na to, w jaki sposób na co dzień możesz przekazywać innym Ewangelię. Które z twoich talentów i uzdolnień będą ci szczególnie przydatne?

[illegible]

Mądre rozeznanie

Obłudnicy! Umiecie rozeznać to, co dzieje się na ziemi i niebie, a czemu nie potraficie rozeznać obecnego czasu? (Łk 12,56)

Bardzo często zabiegamy o to, by zrozumieć rzeczywistość wokół nas. Owszem, jest ona skomplikowana i wymaga namysłu, ale poświęcamy nieraz temu procesowi sporo swoich sił, czasu, umiejętności. Próbujeśmy poznać fakty, które jednak nie dotyczą rzeczy najważniejszych, a bardzo mało energii i wysiłku wkładamy w to, by poznać Boże wezwanie, by zorientować się w tym, co Bóg do nas dzisiaj mówi, by rozeznać Jego wolę. Jest to pewnego rodzaju obłuda: z jednej strony pragnienie mądrości, chęć, by być człowiekiem, który nadąża za rzeczywistością i tym, co dzieje się w świecie, a z drugiej – kompletne ignorowanie prawdy o tym, że przez relację z Bogiem i czytanie Jego słowa możemy najlepiej zrozumieć ten świat i nas samych.

Wyłącz dzisiaj telewizję, nie czytaj serwisów informacyjnych, zrób sobie wolne od mediów społecznościowych. Zamiast tego weź do rąk Pismo Święte, pomódl się słowem, które jest żywe, skuteczne, które dotyka twojego serca.

Wnętrze

*Biada wam, obłudni nauczyciele Pisma i faryzeusze,
bo oczyszczacie zewnętrzną stronę kielicha i misy,
a wewnątrz pełno w nich zdzierstwa i chciwości.
(Mt 23,25)*

Czasami bardzo dbamy o schludność. Szorujemy, pie-
rzemy, doprowadzamy do porządku, niejako próbując
udowodnić samym sobie, że jest w nas wewnętrzna czystość
i poukładanie. Bywa jednak tak, że to właśnie nasze wnętrze
jest głęboko nieuporządkowane, a obsesyjna dbałość o higie-
nę i sterylność bierze się z duchowego nieładu i dysharmo-
nii, które próbujemy ukryć przed sobą samymi. To właśnie
był problem faryzeuszy – mieli czyste ręce i kubki, ale ich
wnętrza były brudne...

Przyjrzyj się dzisiaj swojemu sumieniu. Zastanów się nad
tym, czy nie oszukujesz samego siebie, doprowadzając
wszystko do ładu, dbając o idealny wygląd, a może zapo-
minając o tym, że wpierw trzeba zadbać o serce i duszę.

Prawdziwe bogactwo

Od każdego, któremu wiele dano, wiele też będzie się wymagać. (Łk 12,48)

Jeśli ktoś wiele otrzymał, jeśli komuś wiele powierzono, to znaczy, że jest człowiekiem bogatym. Jezus prosi, by takie doświadczenie obfitości i posiadania nie zamieniło się w konsumpcję i wygodę, lecz by przełożyło się na ducha służby i dzielenia się dobrem. Kto wiele ma, ten może zacząć hojnie rozdawać, bo dużo dostał. Jezus w ten bardzo prosty sposób pokazuje, że bogactwo nigdy nie może służyć tylko jednej osobie. Gdy tak się dzieje, najczęściej sytuacja ta degraduje bogacza, niszczy go wewnątrz. Gdy jednak obfitość służy uszczęśliwianiu innych, wtedy buduje także tego, kto jest bogaty, czyniąc go jeszcze większym i piękniejszym, pozwalając mu odczuć, że więcej radości jest w dawaniu niż w braniu (por. Dz 20,35).

Rozważ słowa św. Pawła: „Każdy niech przeto postąpi tak, jak mu nakazuje jego własne serce, nie żałując i nie czując się przymuszonym, albowiem radosnego dawcę miłuje Bóg” (2 Kor 9,7).

Spis treści

ROZWAŻANIA

1. Spotkanie, które odmienia	8
2. Wyzwalająca myśl	9
3. Byśmy byli tam, gdzie On	10
4. Uświęcać obecnością	11
5. Wzrastanie w wierze	12
6. Największe pragnienie Boga	13
7. Dobre drzewo	15
8. Przyznać się do Jezusa	16
9. Przezorni czy mądrzy?	17
10. Życiowe detale	18
11. Drobnostki	19
12. Przekazywać Ewangelię	20
13. Mądre rozeznanie	22
14. Wnętrze	23
15. Prawdziwe bogactwo	24
16. Opakowane słowa	25
17. Definicja życia	26
18. Bądź tym, dzięki któremu życie będzie smaczniejsze	28
19. Czy można kochać za bardzo?	29
20. Proste obrazy, które zapadają w serce	30
21. Współpraca Boga i człowieka	31
22. Kochać Ojca	32
23. Doskonałym być...	33
24. Spójrz w swoje serce i zobacz	34
25. Jesteś widziany	35
26. Mieć odwagę, by kochać	37
27. Burze w naszych sercach	38
28. Jemu chodzi o naszą wiarę	39
29. Jesteśmy skomplikowani	40

30. Z Tobą będę sobą	41
31. Naprawdę żyć.	42
32. Ufać, a nie wymuszać	43
33. Są zadania ważne i ważniejsze	44
34. Odpoczywać	45
35. Zmiana świata	46
36. Relacja z Bogiem jest początkiem dobra	47
37. Odejść na bok	49
38. Sakrament miłości	50
39. Prawdziwy pokój	51
40. Spotkanie z Jezusem sprawia, że zmieniają się ludzkie drogi	52
41. Bóg, który jest natchnieniem do zmiany	53
42. Twój darowany dług	54
43. Nawet najdrobniejsze	55
44. Po co modlitwa nie jest	56
45. Nie módl się do siebie	57
46. niesprawiedliwi wobec... Boga	58
47. Życie, które jest oddechem Jezusa	59
48. Czego chcesz ode mnie?	60
49. Rozumieć potrzeby.	61
50. Jeśli chcesz....	62
51. Codziennie	63
52. Zaskakująco miłosierny.	64
53. Prawo już wypełnione	65
54. On nie spuszcza wzroku z naszego życia	66
55. Tajemniczy gest	67
56. Pójdziemy z Nim	68
57. Kochać Jego synów i córki	69
58. Wszyscy mamy wszystko	70
59. Szczodroblliwość	71
59a. Wierny najsłabszym	72
60. Jedno zdanie	73
61. Nieś swój trud	74
62. By nie odebrano ci Chrystusa	75

63. Bóg jest dobry jak chleb	76
64. Wierzyć życiem	77
65. Zmiana	78
66. Księga odpowiedzi	80
67. Milczysz?	81
68. Nie wystarczy wiedzieć	82
69. Plany	83
70. Radosna uczta	84
71. Komu służysz?	85
72. Ubogie serce	86
73. Bóg, który dostrzeżę owoce twojego życia	87
74. Trudna sztuka upominania	88
75. Jedyna świątynia	89
76. Wdzięczność	90
77. Potop miłosierdzia	91
78. Królestwo – daleko czy blisko?	92
79. Zamieszkać w słowie Bożym	93
80. Jesteś tym, czego... słuchasz	94
81. Od niewoli fałszu do wolności prawdy	95
82. Być tym, który prowadzi do Boga	96
83. Byśmy mogli żyć	97
84. Pozostać w kręgu światła	98
85. Być jak On jest	99
86. Cisza	100
87. Galilea	101
88. Wszystkie więzy zostały skruszone	102
89. Nie o własnych siłach	103
90. Plan na życie	105
91. Bóg kocha nasze dusze	106
92. Pielgrzymka ku życiu	107
93. Dystans	108
94. Jezus zwyczajny	109
95. Święty czas wiary	110
96. Oddać życie	111
97. Patrzyć na Chrystusa	112

98. Prawdziwe dzieło Boże	113
99. Czego strzeżesz?	114
100. Właściwa hierarchia rzeczy	116
101. Być domem Jezusa	117
102. Gwarant bezpieczeństwa	118
103. Nie jesteś sam	119
104. Duch Święty – nasz lekarz	120
105. Cała prawda	122
106. Przekazywać prawdę umiejętnie	123
107. Naśladować Jego miłość	124
108. Od słów do życia	125
109. Strata jako okazja	126
110. Wziąć odpowiedzialność za to, co należy do Ojca	127
111. Uprzedzająca troska Boga	128
112. Jezus odwraca perspektywę	129
113. Upodabniać się do Boga	130
114. Wartość człowieka	131
115. Tylko Jego miłość trwa zawsze	132
116. Siła dobra	133
117. Nie wstydz się niedoskonałości	134
118. Być blisko ludzi	135
119. Kojące jarzmo	136
120. Ten sam zawsze	137
121. Stół, na którym leży chleb	138
122. Bóg jest gwarantem	139
123. Być bratem Jezusa	140
124. On troszczy się o chleb dla ciebie	141
125. Złapać Go za słowo?.	142
126. Odrzucony kamień	143
127. Zdanie, które wyjaśnia wszystko	144
128. Ona przenosi naszą uwagę na Pana	145
129. On ci wszystko wyjaśni	146
130. Wniebowzięte rany	147
131. Razem, choć inaczej	148

132. Na czym polega prawdziwe życie	149
133. Przykazanie	150
134. Czuły punkt Boga	151
135. Krok po kroku	152
136. Patrzyć w górę	153
137. On jest prawdą	154
138. Na właściwą miarę	155
139. Kto wierzy, nigdy nie jest sam	156
140. Ojciec nigdy cię nie zostawi	157
141. Nie filozofia, lecz osoba	158
142. Odważyć się?	159
143. Być namiotem Boga	160
144. Przekazywać pokój, który się przyjęło	161
145. Pełnia radości	162
146. On uczy nas miłości	163
147. Różnorodni	164
148. On wie	165
149. W świetle prawdy	166
150. Niebo jest nasze	167
151. Chwila, która trwa	168
152. Pokolenia	169
153. Wierny Towarzysz	170
154. Znać Boga	171
155. Zrodzeni z Jego myśli	172
156. Sprawiedliwy i miłosierny	173
157. On powołuje nas nieustannie	174
158. Nie zniechęcać się i próbować	175
159. Mieć w sobie pokorę	176
160. Nauczać o Bogu	177
161. Wpatrzeni w Ojca	178
162. Otworzyć uszy na głos Boga	179
163. Słowa jednolite	180
164. Być hojnym dawcą	181
165. Chrześcijańska odpowiedź na zło	182
166. Myśleć według Bożej logiki	183

167. Gdy nikt nie patrzy	184
168. Chwile tylko dla siebie	185
169. Rozpocząć od codzienności	186
170. Zmiana	187
171. Statystyki	188
172. Co to płytkie, Pan w nas pogłębia	189
173. Mieć Słowo	190
174. Być miastem, w którym słucha się Boga	191
175. Nowy korzeń	192
176. Bóg nie jest spekulantem	193
177. To nie cuda nawracają człowieka	194
178. Do której elity należysz?	195
179. Szansa na to, by się zatrzymać	196
180. Błogosławione zadziwienie	197
181. Rodzić Go dla innych	198
182. Razem przy stole	199
183. Patrzyć na siebie oczami Jezusa	200
184. Jezus – najwyższe Imię	201
185. Działać dalej	202
186. Nie uwierz, jeśli...	203
187. Konkretnie imię	204
188. Z jakim przestajesz...	205
189. Życie chrześcijanina ma wielką wartość	206
190. Cenny w oczach Boga	207
191. Najpierw Chrystus	208
192. Odrobina	210
193. Osobista decyzja	211
194. Przyjdź do Jezusa	212
195. Z troską i czułością	213
196. Tak samo ważne przykazanie	214
197. Dotknąć dna	215
198. Słowo Boga jest ponad ludzkim słowem	216
199. Ten, który jednoczy	217
200. On przyjdzie	219
201. Owocować	220

202. Pielgrzymka życia	221
203. Wybierać dobro	222
204. Mamy za mało?	223
205. Zaspokoić spojrzenie	224
206. Bóg jest z troskany o swoją ziemię	225
207. Dokładnie tyle, ile masz	226
208. Prawda, a nie teoria	227
209. Odkryć w sobie wyjątkowość	228
210. Kruchość, która przekonuje	229
211. Jezus daje sercu ukojenie	230
212. Eucharystia odpowiedzią na wszystko	231
213. Drogocenne okrucie	232
214. Duchowa epilepsja	233
215. Ojciec, który objawia	234
216. Chleb na wieczność	235
217. Przejrzysta miłość	236
218. Wieczność rodzi się ze spotkania z Jezusem	237
219. Zawsze za późno	238
220. Wzruszenie Ojca	239
221. By dojrżeli w nas Jego mądrość	240
222. Zaczynać od małych rzeczy	241
223. Nauczyć się Jezusa	242
224. Spełniające się marzenie	243
225. Jak Go traktujemy?	244
226. Rzeczy ważniejsze niż grzeczność	245
227. Lęk nie jest dobrym doradcą	246
228. Zintegrować się wewnętrznie	247
229. Patrzyć na Jezusa	248
230. Zaproszenie od Boga	249
231. Drugie dno Ewangelii	250
232. Pełnia życia	251
233. Odpowiadać słowem Boga	252
234. Kochać bardziej	253
235. Umieścić w centrum najsłabszych	254
236. Wyjątkowe drzewo genealogiczne	255

237. Belka	256
238. Nie nasze wysiłki, ale Jego siła	257
239. O Tym, który jest miłosierny	258
240. Zobaczyć w Jezusie Boga, nie cudotwórcę.	259
241. To, co nieprzekraczalne	260
242. Jaką głębią jesteś?	261
243. Skarb człowieka	262
244. Ujawnione w Bożym świetle	263
245. Wszystko to jest drugorzędne, gdy pierwsze jest Słowo	264
246. Wiara, która chroni	265
247. Każdy z osobna	266
248. Współcierpiący	267
249. Sąd codzienny.	268
250. Zasufladkowany	269
251. Życie jest w Ewangelii	270
252. Zobaczmy cuda	271
253. Razem	272
254. Niebo to dom Ojca	273
255. Bo jesteśmy jedno	274
256. Prawdziwy Samarytanin	275
257. Święte zmaganie	276
258. Stać przy Jezusie.	277
259. Bóg z wizytą u człowieka	278
260. Największy ze wszystkich darów	279
261. Przyjąć Słowo	280
262. Żeby jedyną nadzieją był dla nas Bóg	281
263. Znak	282
264. Mieć jedno prawdziwe oblicze	283
265. Też jestem grzesznikiem	284
266. Został za nas spłacony dług	285
267. Jesteśmy Jego przyjaciółmi	286
268. Gdy brakuje nam słów	287
269. Życiowa ruina	289
270. Po Jego stronie	290

271. Droga ku prawdziwej ziemi obiecanej	291
272. Wola naszego Pana	292
273. Stać się ogniem w Ogniu	293
274. Boża prognoza	294
275. Synowska solidarność	295
276. Osiemnaście lat i jedno spotkanie	296
277. Opowiada naszym językiem	297
278. Dobrze się przygotować	298
279. W ciemności rzucić się w ramiona Ojca	299
280. Wymowne milczenie	300
281. Usiąść najbliżej Jezusa	301
282. Głos Pana	302
283. Zmiana perspektywy	303
284. Królestwo jest osobą	304
285. On pragnie nam to dać	305
286. Krzyk, który ratuje życie	306
287. On widzi nas na drzewach naszego życia	307
288. Niezmierna hojność Boga	308
289. Niebo to relacja	309
290. Jezus uczy, by zauważyć człowieka	310
291. Prawda o domu	311
292. Gdy zabraknie ci słów	313
293. Bądźmy gotowi pomagać	314
294. Co zrobisz ze światłem?	315
295. Bóg jest dla poranionych	316
296. Bóg sam wystarczy	317
297. „Zobaczyć” nie zawsze znaczy to samo	318
298. Nasza nadzieja w Bogu	319
299. Wszystko wyjaśnia się w Chrystusie	320
300. Zobaczyć całą złośliwość grzechu, jaki się popełniło	322
301. Przyjąć Jezusa jak bezbronne dziecko	323
302. Ukazujemy światu Jezusa	324
303. Jezus – nasza drabina do nieba	325
304. Rolnik pracuje wtedy, kiedy pole tego wymaga	326

305. Wiara sięgająca do wieczności	328
306. Po prostu zachować się przyzwoicie	329
307. Asceza serca	331
308. Jezus kocha dom mojego życia	332
309. Jezusa można spotkać w człowieku	333
310. Darowane długi	334
311. On odbuduje też świątynię naszego ciała	335
312. Nadzieja na życie wieczne	336
313. Wie, jacy jesteśmy	337
314. On jest królestwem	339
315. Przyszedł, by zbawić	340
316. Zachłanny miłością	341
317. Miasto jak ludzka dusza	342
318. On upomni się o nas	343
319. On to czyni	344
320. Oddać Bogu siebie	345
321. Nowe niebo, nowa ziemia	346
322. Bóg, dla którego wszystko jest ważne	347
323. Na Niego czekajmy	348
324. To, co wewnątrz nas	349
325. Nadzieja	350
326. Umiłowani Oblubieńca	351
327. Ze Słowem na wieczność	352
328. Bóg troszczy się o detale	353
329. Jak chcesz żyć?	354
330. Czuwaj!	355
331. Słowo, które Jezus kieruje właśnie do ciebie	356
332. Szukać piękna	357
333. Gdy światło zaskakuje	358
334. Patrząc na Jezusa	359
335. Nowość	360
336. Współczucie	361
337. Boże upodobanie	362
338. Usłyszeć Jezusa	363
339. Już i jeszcze nie	364

340. Pan, który leczy nasze dusze	365
341. Owca jest bezpieczna przy pasterzu	366
342. Dobre wiadomości.	367
343. Podporządkuj życie temu odkryciu	368
344. Dojrżeli	369
345. Gdy postępujesz tak, jak ci się podoba	371
346. Zdejmij sandały	372
347. Uważać, by nie zaprzyjaźnić się z kłamstwem	373
348. Iść tam, gdzie Bóg prosi, by pójść	374
349. Wcale nie niewzruszona wiara	375
350. Jak być silnym, będąc słabym?	376
351. Dotyczyły Go wszystkie nasze sprawy	377
352. Bóg z nami	378
353. Otwartość na Boga i wiara.	379
354. Imię, które wszystko wyjaśnia	380
355. Doświadczenie wielkiej radości	381
356. Postanowił być taki, jak my	382
357. Gdy zaczyna brakować słów	383
358. Ojciec wszystko nam oddał	384
359. Bóg, który pragnie obdarować nas Sobą	385
360. Szukajmy Jezusa	386
361. Stajenka i pusty grób	387
362. By nie krzywdzić człowieka i Boga	388
363. Czekać, by spełniło się marzenie życia	389
364. Zainspirujmy się	390
365. Jedno Słowo, które może przemienić całe życie	391
Indeks cytatów z Ewangelii	393
Wybrana bibliografia	399
Od redakcji	401

© Wydawnictwo WAM, 2023

Redaktorka inicjująca i prowadząca: Joanna Pakuza

Redakcja: Agnieszka Komorowska

Korekta: Katarzyna Solecka

Projekt okładki: Dominik Wicher

fot. Łukasz Kozdraś

Skład: Lucyna Sterczewska

Cytaty biblijne według Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu.
Najnowszy przekład z języków oryginalnych z komentarzem, Edycja
Świętego Pawła, Częstochowa 2018

ISBN 978-83-277-3655-0

Za zgodą o. Arnolda Chrapkowskiego,
generała Zakonu św. Pawła Pierwszego Pustelnika,
Częstochowa – Jasna Góra 14.09.2023, l.dz. 466/23

WYDAWNICTWO WAM

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

tel. 12 62 93 200

e-mail: wam@wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY

tel. 12 62 93 254-255

e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIEGARNIA WYSYŁKOWA

tel. 12 62 93 260 • fax 12 629 34 96

www.wydawnictwowam.pl

Druk i oprawa: DIMOGRAF • Bielsko-Biała

Publikację wydrukowano na papierze Ecco book cream 70 g vol. 2.0